

1985

FATAMORGANA

0 nummer 9 januari 1985 prijs / 3,50.

THEATER
VER
NIEUW
ING?

een arto-reflexief schriftuur

f a t a m o r g a n a

f a t a m o r g a n a

opgedragen aan het postmoderne-theatermens

f a t a m o r g a n a

f a t a m o r g a n a

INHOUD

redactioneel 1

theater in de mode 4

aantekeningen bij de
theatervernieuwing 7

boulevard of broken
dreams 9

het van het 10

fabres theater-
experimenten 12

tallers symboliek en
de geheime
metamorfose 14

f a t a m o r g a n a

f a t a m o r g a n a

Colofon

redactie/teksten Ab Gietelink/Kees Vuyk

vormgeving/illustraties Casper Klaasse/
Claar Goossens

druk/zetwerk A1-A2 Offset

met dank aan Annelies Vermeulen

redactieadres /Robert-Jan Kok

Stichting Nomade

Postbus 10677

1001 ER Amsterdam

giro 3118301

telefoon 237971

fatamorgana is een uitgave
van de Stichting Nomade

Slechts de tekst uit deze uitgave mag in alle mogelijke vormen worden
vermenigvuldigd en uitgedragen met of zonder toestemming van de
redactie. Amsterdam 1-1-1985

t a m o r g a n a

t a m o r g a n a

t a m o r g a n a

f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a

Redactioneel

De cultuur is in beweging. Ze verlaat haar oude woningen, waarvan de fundamenten zijn geschokt en in verval geraken. Ze gaat op reis. Meer dan een zoeken naar nieuwe vestigingsplaatsen is deze tocht een poging nieuwe kulturele vormen te vinden bevrijd van de dwang tot institutionalisering. F a t a m o r g a n a 's zijn de nieuwe onderkomens van de postmoderne cultuur. Niet naar luchtspiegelingen en hersenschimmen, zoals vanuit het standpunt van de gevestigde orde, maar produkten van een creatieve verbeelding onderweg, die de etappes markeren van een kulturele zwerftocht, waarop alles mogelijk is.

Dit blad wil verslag doen van deze kulturele reis. De oplichtende f a t a m o r g a n a 's beschrijven: hun verleidingen beproeven. Het zal duidelijk zijn dat de aard van de hedendaagse kulturele beweging geen regelmatige uitgave toelaat. Dit is dan ook geen tijdschrift, maar een 'n o n s c h r i f t'. Meerdere uitgaven zullen volgen. Over andere verschijnselen.

Deze uitgave gaat over theatervernieuwing. Want 'i n h e t t h e a t e r g e b e u r t h e t'. Daar zit verandering, worden gevestigde posities verlaten, nieuwe plaatsen, nieuwe vormen gezocht en gepresenteerd. De cultuurpolitieke kant van de theatervernieuwing wordt hier niet aangeroerd. In de politieke discussie is vernieuwing maar een lege ideologische term. Onze blik is gericht op kwesties als waarom juist theater vandaag de dag zo naar voren springt, in wat voor vormen zich het moderne theater hult, welke thema's er worden uitgespeeld, welke maskers er gedragen worden en wat de geneugten zijn van de theatrale illusie. Het ligt niet in de bedoeling een complete balans op te maken, maar wel om een bijdrage te leveren aan een discussie over de inhoudelijke stand van zaken.

Twee korte inleidende notities verschaffen enige van elkaar verschillende methodische handvaten. In 'Theater in de mode' wordt vanuit een historisch perspectief een poging ondernomen de eigenheid van het theater te bepalen temidden van de andere artistieke disciplines.

'Aantekeningen bij de theatervernieuwing' is een reflexieve vogelvlucht langs aspecten van de theatervernieuwing in verband met gedachten over de vorming van een nieuwe tijdsgeest.

De hierop volgende impressies van recente voorstellingen bedoelen een experimentele reflectie voorbij de gedaante van de recensie te zijn. Bij de keuze van de voorstellingen speelt het verlangen mee een beeld te schetsen van nieuwe tendensen in het nederlandse theateroerwoud. Werktheaters 'Leichner 5' geeft de crisis in het maatschappijkritische theater weer. 'Het' van Maatschappij Discordia werpt een schijnsel op de nieuwe trend in het literaire toneel.

De theaterexperimenten met discipline en organiek van Jan Fabre moeten worden gezien als de meest geavanceerde uitdrukking van het huidige tijdsgevoelen. In Tallers 'Night of the third day' worden mythen uit onze cultuur op symbolische wijze verbeeld.

In een differentie van stijlmiddelen en invalshoeken -filosofisch, artistiek, van essay tot poëzie- trekken we de f a t a m o r g a n a tegemoet die aan de horizon opdoemt.

a t a m o r g a n a f a t a m o r g
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a
 f a t a m o r g a n a f a t a m o r g a n a

FATAMORGANA

Het daalt neer in een zwaluwvlucht.
 Zijn wieken uitslaand en tekens krassend in
 geplastificeerde aarde.
 Zonder regelmaat de kode van de tijd
 opentrekkend.
 Een 'aeroflexiefnonschrift'.
 Opstijgend verdwijnt het in regenboogsferen.
 Sporen achterlatend. Oplossend in het niets.

Langzaam sluit het gordijn van de kritiek zich.
 Opgegeten door haar objekt en meegenomen in een
 computerbeweging of kansloos vastgegroeid in de
 ideologische marge.
 Ze spreken dezelfde taal.

Het postideologisch stadium heeft geen wijzende vinger.
 Onafwendbaar glijden we het nihilistisch universum binnen.
 Vastklampend aan ideologische
 systemen of wanhopig glijdend in vormen.
 De orde spuit cynisme.
 De kritiek ironiseert zichzelf.
 Het gaat over vormen. Eindeloos repeterende vormen.
 Een zwerven door zeepbellen.
 Een Derridaans kommuniseren met de
 'waterfall of time'.
 Een poging tot kultuurfilosofische reflectie.
 Een kritiek.
 Een hervinden.
 Een poging ruimte te maken in het academische Circuit.
 Een spoelen: in haar lichamen.
 Een poging vastgelopen kodes te door breken met
 een v o r m e n b o m b a r d e m e n t.
 Als HET zich toont, dan in de verwarring.
 In een uitgesmeerd zijn over een toendra van
 postmodernistische skulpturen. Een perspectivisch
 zwerven in een variëteit van vormen en breuken.

Ballonnen blazen 1985

The artist who came in from the cold 1985